

Жыве ў вёсцы інтэлігент

АНЯ ЗАБІГЛА на хвілінку ў кантору калгаса. Хацела пабачыць дзяўчат з бухгалтэрыі і яшчэ раз нагадаць ім, каб сёння вечарам абавязкова самі прыйшлі на рэпетыцыю і другім накіравалі.

— Катэры раз збіраемся ў дэма, — хвалявалася яна.

Дык вам патрэбны сакратар камсамольскай арганізацыі калгаса «Радзіма»? — запытала яна ў нас. — Я і ёсць сакратар, а ў калгасе працую заахнікам.

Што, правяркай прыехае? — І кінута калючы позірк на няпроявітых гасцей.

Набліжалася навагодніца. Усё неба завалакла чорна-сіня хмара, раз-пораз успыхвалі бліскавіцы. Аня з трыогай глядзела ў акно: там відны былі жывыя лагачы фермы калгаса.

Нечажана дзверы з грунтарам расчыніліся, у пакой уцяла жанчына і адрыва накінула на заахнікіна.

— Сядзім, Чыркова, у канторы... Так, там, а на тое забывалася, што курант яшчэ раніцай прывёзлі. Бліжы хутчэй раўнае іх, бо іначай падохнуць усе... Для цябе каламусі. Мне што? Ты расцілася, што прыняла курант? Расцілася, Табе, любя, і адказвай, — уедліва гаварыла яна. — З мяне больш не спягані. Чую? Я па-па-рэ — дзіла, запамні гэта, і яна хучейна выйшла з пакой.

Адрыва стала ціха. Заахнік зацікаваўся маўта, думачы пра нешта сваё. На яе маладыя твары чаргаваліся хмурыні абурэння, кружылі, нейкая нявыказаная смутку.

Час быў сапраўды нязручны для гаворкі. Нічога іначай не заставалася, як прапанаваць разам паісці на ферму.

— Курант ратаваць... — нечакана засмялася Аня. — Не трэба. Я ж толькі што з фермы... Не так ужо страшны чорт, як яго малююць некаторыя перастрахоўшчыкі. На жаль, не пераважыла яны ўсё ў нас.

Задумалася. Некага ўсімкнулася і весела зноў пачала гаворку, нібы нічога не здарылася.

— Гэта намы будні. Добра, што я не пахлахніх, а так даўно трэ было б аддаваць канцы, — жартавала заахнік. — А тым часам, жыву, працую, змагаюся. Вядома, не адна. Памагаюць: партыйная арганізацыя, камсамол, стар-

шыня калгаса Пятро Васільевіч Мартысюк. Дзяўчыну вельга было пазнаць. Яна ўважліва выслушала. То злосна, то задумліва, то вясёла жартавала. Арыстка дый годзе! Талант для самадзейнасці. Цікава было назіраць за ім імгненнымі зменамі.

— І ўсё ж, давайце пагаворым, — спыхалася камсамольскі ахнік і нейкім сухім, афіцыйным тонам, нібы па-панаму, пачала «дакладваць»: — Камсамольцаў у нас 56. Працуюць у паловодстве, на фермах, у канторы. Даручэнні маюць не ўсе. Сходзі бываюць у нас не рэгулярна. Селета мы правалі...

— А вы забудзеце пра лічбы. Лепш расказвайце, як працуеце, жыццё вы, малады сельскі інтэлігент, і вашы калегі, — папрасіла яна.

На момант яна абмякнулася: як гэта раіцца дзіці быць патрэбны? Без іх жа хоць у райком не пакажыцца. А пасля хітравата ўсімкнулася і з палёгкай уздыхнулася. Так будзе лепш і цікавей. Пакуль тым лічбы зачытае, пакуль прыгадае ўсе мерапрыемствы, што праводзіліся і не праводзіліся сярэд моладдзі, прападае ахвота гаварыць пра тое, што найбольш хвалюе, непакочыцца...

А такога лічбы называюць многа, — папрасіла яна.

Сячарная майстэрня сярэдняй школы № 11 г. Магілёва. Вучні 7-га класа Валерый Вераб'ёў і Уладзімір Прыходзька сядзілі над станком. Яны з цікавасцю займаліся на практычных уроках. Юнакі рыхтуюцца стаць мастакмі папярэдняга рабочага класа.

Фота І. КРАСУЦКАГА

СПЫНІСЯ — ПЛЫННЮ АДГОНІЦЬ НАЗАД

Аня Чыркова — малады сакратар. Каля паўгода яна яна на сваіх плічках гэтую нялёгкую нагрукну. На фермах занята і раніцай, і днём, і вечарам. Паспрабуй уведаць, як працуюць камсамольцы ў полі, а брыгада ж у калгасе не адна. Што ні дзень, то новыя клопаты: то не працуе нехта на вайшні, і табе абавязкова скажучы пра гэта дзіця ўпінкуе, бач, якія твае камсамольцы, то на палі-заванты не ўсе прыйшлі, а там пацуючы, што нехта напісаў і бойку заву. Пакуль разбярэшся, што было і хто прымаў уезд, дык баскія ізыкі прымяташца на ўвесь калгас: «Камсамольцы вынаваты». Пазней высвятляцца, што ніякая моладзь не прымаў уезд у тым п'яністве, што ў каторы раз «іншчынства» праявіў усё той жа дзяўчына Сцяпан. А бывае і крыўда і балачка: сёй-то моладзь ў царку зацяла, у пост у клуб не ходзіць, не танцуе... І за ўсё камсамольскі важак у адказе.

Палохае не адказнасць. Няхай сабе. Калючы жа: узяўся за гуж — не кама, што нядуж. Непакочы інашэ: заўжды стараеся зрабіць як найлепш, выходзіць жа часам наадварот. І не ведае, чаму не ладыцца справа. Ну хоць бы, напрыклад, самадзейнасць. Гэта ж сорам дый годзе: што ні рабілі — някіх зрухаў! То хлопцы прыйдуць (у калгасе яны на дзіла вядлікі аматары мастацтва), дзівячэ інашэ. Нарэшце абкружыць усё — настаўніку не дазважэ. Гэта вельмі цяжка... А сэрца падкавае адно: яна, прычына, заўсёды ў кіраўніку. Значыць, нешта недамаўляе, не так пагаварыла, не тое сказала, пагарачылася. Такое часта бывае ў Аніі.

Колькі ўжо рабілі спроб агуртаваць моладзь, зацікавіць яе, — нічога не памагае. Няма ў Ратайчыцах аўтарытэтынага кіраўніка, а балістыя, якія б усё душою аддаліся самадзейнасці. Каб самі гарэлі і другіх саргавалі трынным жартам, звонкай песняй, вясёлым танцам.

— Дырэктар сямігадовай школы Сямён Сцяпанавіч Вялічка, — расказвае Аня, — да часна «састарэў» і лічыць, што яму можна і не ходзіць на рэ-

петыцыі. Аграном Браніслаў Сідаранка — вельмі заняты, хоць мог прынесці вялікую карысць, ён іграе на баяне. Настаўніца Вольга Аляксееўна Сымч лічыцца кіраўніком хору, але іначайшы асаблівай не праяўляе. Член камітэта камсамольскага ўрач Эміль Натанавіч Дановіч — заціяты рыбак, і гэтым усё сказана. Настаўнікі, медыцынскія работнікі рэдка чытаюць лекцыі...

— Не можна гэтага быць, — не вытрымаў такой ганьбы за гадзіны раейнага аддзела народнай асветы Югеній Міхайлавіч Высоцкі, які прысутнічаў пры нашай размове. — Я зараз жа падаву дырэктара школы.

Не паспелі аглядацца, як у пакой зайшоў высокі, стройны, гадоў трыццаці мужчына і адрыва кіннуўся ў атаку:

— Што ж вы хочаце, каб настаўнікі за вас прадваілі? — гарачыўся дырэктар школы. — Настаўнікі заўсёды прыходзяць на рэпетыцыі, а ваша моладзь, дзе яна... І да якога часу ва ўсім будучы вынаваціце настаўніка? Ён і так больш за ўсё робіць.

— Цяпер ясна... Людзі поз-на працуюць на полі ды і на фермах не гуляюць, — злосна гаварыла заахнік. — Пакуль утварыцца на рабоце, сходячы дадому павячараць, а пасля толькі ў клуб. Час жа ідзе.

— Мы не можам канчаць да поўначы. Вы шукаеце вінаватых там, дзе самі недарабілі, — ушчуваў дырэктар камсамольскага сакратара.

Неўміка слухаць спрэчку двух разумных, паважаных на вёсцы людзей. Сорамна было за дырэктара, які з такой зацікаўнасцю абараняў гонар свайго мундзіра і кіраўніка за Аня Чыркову, ёй жа сапраўды нялічба.

На тэрыторыі калгаса «Радзіма» працуе лідэр Кругельскай сярэдняй школы. Настаўнікі старэйшай добры самадзейнасці. Іх агітыраваў выступіла ў Ратайчыцах. Але ніхто з кругельскіх настаўнікаў не падамаў памагчы калгаснай самадзейнасці, хоць ёсць у іх калектыве добрыя балісты. Адаварка адна — дзіла. А гэтае «далёка» якіх пяць-шэсць кіламетраў.

АВ ВОПЫЦЕ ЛЕПШЫХ

Рэспубліканскі метадычны кабінет культуры-асветы работ Міністэрства культуры БССР аб'яднаў вопыт лепшых дамоў культуры, клубы, хат-чыталы, друкуе зборнікі матэрыялаў у дапамогу культасветработнікам.

За апошні час выданы рад брашуры і зборнікаў. Вольшасць іх расказваюць аб тым, як падрыхтаваць цікавыя і асаблівыя вечары, лекцыі і дзідакты, арганізаваць наглядную агітацыю і прапаганду новыя ініцы. У брашуры «Завуць агні новага» П. Дубовік аўтар знайміць з работай брыгады клубу калгаса «Новая жывіца» Карэліцкага раёна. Аб рабоце вельскага сельскага клуба Палацкага раёна і Каміянскага сельскага клуба Мінскага раёна па прапагандзе сродкаў наваблення і развіцця студэнцкага Печуна ЦК КПСР гаворыцца ў зборніку «Рашэнні партыі і ўчышчы».

«Эўрорныя вучэбныя праграмы для школ грамадскіх прафесій» — так называюцца метадычны матэрыялы аб падрыхтоўцы масавых-забаўляючых, бібліятэкар, мастакоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

У адрас Рэспубліканскага метадычнага кабінета прыходзяць цікавыя матэрыялы з усіх канцоў краіны. Срод інашэ брашуры, атрыманыя ад ініцыятыўных сфёр, наступныя: «Клуб і калгасная аўт-ворнасць», «Паходжанне і каласавая сутнасць хрысціянскіх рэлігійных святаў і «3 п'яніста работа спортысма». Атрыманы зборнікі з Ноўгарада, Тамбова, Ямтэрыя і іншых гарадоў.

МАЙСТАР РЕАЛІСТЫЧНАГА РАМАНА

Да 130-годдзя з дня нараджэння І. А. ГАНЧАРОВА

Творчасць І. Ганчарова займае гэтае месца ў гісторыі стварэння рускага праблемнага рэалістычнага рамана, які ўжо даўно атрымаў сусветнае прызнанне.

Наследнік пушкінскай і тогадзінняй традыцыі, Ганчароў мастацтвам валодаў да школы пісьменнікаў. Ідэя творчасці развіцця якіх адбывалася ў 40-я гады мінулага стагоддзя пад непасрэдным уздзеяннем крытыкі Бялінскага.

«Амаць усе пісьменнікі новай школы... між іншым, і я — усе мы ідзем па прадказаным Пушкіным шляху, ідуць за ім і не збожваючы, бо гэта ёсць адзіны пратэпны законны класічны шлях мастацтва і мастацкай творчасці», — пісаў Ганчароў у 1887 г., калі быў ужо аўтарам усіх сваіх праслаўленых раманаў.

У артыкуле «Лепшы поэты, чым ніколі» Ганчароў прысягае пранікнёнай радзі Гоголю, якога называе «бясспрэчнай істотай», гаворыць пра «радасную цэльнасць», якую «дыктае яго творы». А ў артыкуле «Нататкі аб асобе В. І. Ганчарова» (1874) Ганчароў аддае даніну любові і павагі вялікаму крытыку. Ён не падзяляў рэвалюцыйных пераоценок Бялінскага, але ўспяў і яго зрабіць для яго вялікі рэвалюцыйна-дэмакрат сваёй антыпрыгоніцкай працягласці, быў глыбокі і пэўны. Побач з Тургеневым, выкрывальнікам прыгоніцтва, ужо ў самым пачатку свайго творчага шляху Ганчароў выступае супраць памешчыцка-двараўскага паразітызму.

Раманы Ганчарова — «Звычайная гісторыя» (1847), «Абломаў» (1859), «Абрыў» (1869) — вырастаюць з агульнай мастацкай і ідэалагічнай нацыянальнай іх аўтара, пісьменніка-рэаліста. Ён неаднаразова адзначаў адзінаства задумы сваіх раманаў, прарочы крытыкам, якія не бачылі «эрылогіі» ў яго творчасці. Так, ён пісаў у 1879 годзе: «...бачу не тры раманы, а адзін. Усе яны звязаны адною агульнаю ніткаю, адною паслядоўнаю ідэяю — пераход ад адной эпохі рускага жыцця... да другой».

Ужо першы раман Ганчарова «Звычайная гісторыя», высокая водгукам на сучаснасць. Стварэнне складанага псіхалагічнага вобраза Абломава-племнініка і Адуева-дзядзкі, пісьменнік развешчвае беспісьменнасць двараўскага «рамантызму» і «пагодынасці». І ў той жа час, выдзяляючы новы тэма ў літаратуры тып «становага» чалавека, справы, тып адукаванага бюракрат-негацыянта, ён зусім не ідэалізаваў яго духоўных якасцяў. Гэта асабліва ярыя праявілася ў адлюстраванні поўнага краху буржуазных ідэалаў сямейнага шчасця героя, у пастаноўцы пісьменнікам праблемы «жаночай эмансцыпаванасці», якая атрымала потым лічы больш глыбокае асэнсаванне ў наступных раманах.

У перыяд вялікага грамадскага ўздыму 60-х гадоў ствараўся Ганчаровым раман «Абломаў». Як і ўсе лепшыя творы рускай літаратуры таго часу, ён адлюстравваў пратэст супраць прыгоніцтва і вынес суровы прыговор дэформаванай Расіі. Вобраз Абломава створаны вялікім майстрам. Глыбокі аналіз твора Ганчарова даў у

артыкуле «Што такое абломовіччына?» Дабралюбаў, які спадчыну ў сваёй азінацы тонкую эстэтычную назірлівасць з публіцыстычным пафасам рэвалюцыйна-дэмакрата.

«Ганчароў з'яўляецца перад намі мастаком, які ўмеў паказаць паўнацэннае жыццё», — пісаў Дабралюбаў.

Раман «Абрыў» быў сустрэты дэмакратычнай крытыкай сурою. Шчадрын у артыкуле «Вулічная філасофія» назваў «наёмніцкім несвоечасовым падвігам» выступленне Ганчарова з антыпрынцыпальнай тэмай. Але гэтая тэма не вычэрпвае эстэтычнага вобраза рамана. Калі ў вобразе Марка Волахава пісьменнік і паказваў рысы, не характэрныя для ўдзяльнага вызваленчага руху 60-х гадоў, адступіўшы ў дадзеным выпадку ад рэалістычных прынцыпаў адлюстравання жыцця, дык адначасова ён імянуўся раскрыццём тэмы крушэння «старой праўды», пратрыякхальнага погляду на жыццё і пакутлівых пошукаў новага, лепшага прадстаўніцтва мысліцкай двараўскай інтэлігенцыі. Такі Райскі, які, паводле задумы пісьменніка, з'яўляецца лагічным развіццём вобраза Абломава ў новую эпоху.

У процівагу карцінам «сна і застою», Ганчароў імянічаў паказанню ў «Абрыве» і абуджэння новага жыцця, у сувязі з гэтым матывам створаны вобраз Веры, якая валодае, як і Воляга Ільініча з рамана «Абломаў», незалежным розумам, гордым і моцным характарам, высокай маральнай чысцінёй. Усе гэтыя рысы, разам з імкненнем да «новай праўды», абліжваюць героіну рамана «Абрыў» з перадавою моладдзю 60-х гадоў XIX стагоддзя. Па словах В. Караленкі, у вобразе Веры ярыя выражана тое, што перажывала тагачаснае малодзе пакаленне, калі перад ім «блестяў аглядаючы кліч новай праўды, якая ідзе на змену бабуйнай мудрасці».

Лепшая частка творчай спадчыны Ганчарова — яго рэалістычны праблемны раман, высокамастацкай дарожняй нарысы («Фрагмент Палада»), літаратурна-крытычныя артыкулы («Лепшы поэты, чым ніколі», «Мілдэ пакуты») — вытрымалі правую часам. Творы Ганчарова пераважваюць у нас вялікімі тыражамі і сталі здабываць масавых бібліятэк. Іх чытачы — мільёны савецкіх людзей, будаўнікоў камунізму.

З. МАЙЛІХ, кандыдат філалагічных навук.

Гэты выпадак адбыўся трынаццаць год назад у даліне ракі Маас — адным з прамысловых раёнаў Бельгіі. На працягу пяці сутак там стала зусім безветранае надвор'е. Замест таго, каб узнімацца ў неба і рассяявацца ў вышыні, дым асядаў на зямлю. У атмасферы сабралася незвычайна многа шкодных для здароўя рэчываў, што прывяло да масавых захворванняў.

Праз 18 год аналітычна з'ява назіралася ў горадзе Даноры (ЗША). Атрутныя туманы вельмі часта ўзнікаюць у Лондэне, Парыжы, Лос-Анжэлесе (Каліфорнія). Так, у туманнае тэдняе з 17 па 23 снежня 1951 года смерці ў Парыжы павялічыліся на 25 працэнтаў. У Лондэне такі ж туман паміж 5 і 9 снежня 1952 года быў прычынай чатырох тысяч смерцей.

У нашай краіне не бывае падобных атрутных туманаў і такіх згубных вынікаў засмечвання атмасферы сярністымі газаў і іншымі шкоднымі рэчывамі. Але ці дае гэта хоць бы найменшую надзею для самасупакоення? Безумоўна, не!

Нельга мірыцца з тым, што над горадам Мінскам стаіць чорныя хмары дыму і копаці, што на нашу сталіцу штодзённа асядае 135—140 тон пошукаў і сажы, якія выкідаюцца ў атмасферу нацэльнымі прамысловымі і калючымі прадпрыемствамі. Вельмі забруджваецца паветраны басейн гарадоў і вялікіх населеных пунктаў аўтамабільнага транспарту. Толькі адна аўтамабільная, у залежнасці ад магутнасці рухавіка, выдзяляе ад шасці да дзесяці кубічных метраў газу за гадзіну!

Засмечанасць атмасферы ва ўсіх раёнах горада Мінска значна перавышае дапушчальныя нарматывы. Нават на Ленінскім праспекце, ля Прымацкай плошчы, у парку Чалавек і канцэртнай сярністага і чаднага газу вельмі вялікая. А, як вядома, забруджанае паветра пагарае мікракліма, згубна ўплывае на здароўе насасаджэнні, помнікі архітэктуры. Газы, дым і пыл рэзка зніжаюць сонечную радыяцыю, адмоўна дзейнічаюць на здароўе людзей і асабліва дзяцей.

Устаноўлена, што ў населеных пунктах з брудным паветрам людзі часцей хварэюць на запаленне лёгкіх, бранхіт і іншыя хваробы, чым у населеных пунктах з чыстым паветрам.

Значыць, барацьба за чысціню атмасферы паветра з'яўляецца адной з важнейшых нацыянальна-гаспадарчых праблем, першачарговай задачай палітычнай ўмоў жыцця савецкіх

ЗА ЧЫСТАЕ НЕБЕ НАД ГОРАДАМ

людзей. На жаль, пра гэта забываюць кіраўнікі даволі многіх прадпрыемстваў, ведамстваў і арганізацый.

Вось, напрыклад, Мінскі завод ацяпляльнага абсталявання. Удзельнічаючы дымячыя каміны гэтага прадпрыемства, Газы і куродым атручваюць усё навакол. Дробныя часткі негарэлага паліва і металу пранікаюць у дрэў, у жыллыя памяшканні, у сталовую, у заводны раўніцтва, асядаюць на дах будынкаў. Гэтым пылам і сажом дыкаюць рабочыя, інжынерна-тэхнічны персанал.

Чым растлумачыць, што вы так базілічна ставіцеся да здароўя калектыву завода? Чаму не прымаеце захадаў? — спытаў мя ў дырэктара завода А. Сабронова.

— Да гэтага руні не даходзіць. Усе заняты планам. Бо

Узвешч, да прыкладу, Магілёў, у жылым квартале ля завода «Стромашына» вельмі моцна забруджана атмасфера паветра. На заводах шугунага валака, металургічным, пад'ёмна-транспартнага абсталявання, клеювым і іншым нямна ўстаноўкам ачышчэнне дыму і газу ад шкодных рэчываў.

Шмат дыму, гары і пошукаў выкідаецца ў атмасферу прадпрыемствамі горада Віцебска. Круглыя суткі дымяць каміны завода імя ХХІІ з'езда КПСС. Сцены, дамы і нават вокны бліжэйшых будынкаў набылі ўжо цёмна-карычневую колер. А калі дадаць, што атмасферу забруджвае тэтунавая фабрыка, алейна-экстрактны завод і нацэльныя іншыя прадпрыемствы і арганізацыі, карціна становіцца зусім непрыгляднай.

Не змагаюцца за чысціню атмасферы паветра ў Гомелі, Оршы, Барысаве і іншых гарадах Беларусі.

Што ж трэба зрабіць для таго, каб паветра нашых гарадоў было чысцей? Перш за ўсё забяспечыць няўхільнае выкананне Закону «Аб ахове прыроды ў Беларускай ССР», прынятага VI сесіяй Вярхоўнага Савета рэспублікі ў снежні мінулага года, у якім указваецца, што «ўтрыманне

чысціна для ачысці атмасферы нічога не зроблена.

— Пара зачыніць гэтую «наццілку», — справядліва заяўляюць жыхары рабочага пасёлка.

Не толькі на ўсходзе, а і ў цэнтры Мінска развіліся «наццілкі». На вуліцы Валадарскага, побач з Драматэчным тэатрам імя А. М. Горкага, штодзённа ў паветра ўзнімаецца чорная воблака дыму. Гэта куродымныя картаграфічная фабрыка (дырэктар В. Урусаў).

Засмечваюць паветра горада Мінска фабрыка імя Калініна, завод імя Місінкова, плавараўны і многія іншыя прадпрыемствы, якія ў свой час справядліва за гэта крытыкаваліся.

А якое становішча з санітарнай аховай атмасферы ў іншых гарадах рэспублікі? Не лепш, а, сам-там нават горш.

Узвешч, да прыкладу, Магілёў, у жылым квартале ля завода «Стромашына» вельмі моцна забруджана атмасфера паветра. На заводах шугунага валака, металургічным, пад'ёмна-транспартнага абсталявання, клеювым і іншым нямна ўстаноўкам ачышчэнне дыму і газу ад шкодных рэчываў.

Шмат дыму, гары і пошукаў выкідаецца ў атмасферу прадпрыемствамі горада Віцебска. Круглыя суткі дымяць каміны завода імя ХХІІ з'езда КПСС. Сцены, дамы і нават вокны бліжэйшых будынкаў набылі ўжо цёмна-карычневую колер. А калі дадаць, што атмасферу забруджвае тэтунавая фабрыка, алейна-экстрактны завод і нацэльныя іншыя прадпрыемствы і арганізацыі, карціна становіцца зусім непрыгляднай.

Не змагаюцца за чысціню атмасферы паветра ў Гомелі, Оршы, Барысаве і іншых гарадах Беларусі.

Што ж трэба зрабіць для таго, каб паветра нашых гарадоў было чысцей?

Перш за ўсё забяспечыць няўхільнае выкананне Закону «Аб ахове прыроды ў Беларускай ССР», прынятага VI сесіяй Вярхоўнага Савета рэспублікі ў снежні мінулага года, у якім указваецца, што «ўтрыманне

шкодных рэчываў у прамысловых і гаспадарча-бытавых выкідах у атмасферу, вяду і глебу не павінна перавышаць гранічныя дапушчальныя канцэнтрацыі, устанавіліся з улікам інтарэсаў усіх галін народнай гаспадаркі і гігіенічных норм».

Ні ў якім разе нельга дапускаць, каб у эксплуатацыю ўводзіліся прамысловыя, бытавыя і іншыя аб'екты, калі яны не маюць ачышчальных збудаванняў ад сістэмы па ачысці паветра ад дыму, газу і іншых шкодных рэчываў.

Было б карысным, па прыкладу іншых гарадоў краіны, у Мінску і абласных цэнтрах рэспублікі арганізаваць кантроль за захаваннем устаноўленых савецкім заканадаўствам правіл і палажэнняў па санітарнай ахове атмасферы паветра. У гэтым напрамку павінна быць значна актывізавана дзейнасць аргану Міністэрства аховы здароўя рэспублікі і Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па ахове прыроды. Мэтазгодна ў Мінску і іншых буйных прамысловых цэнтрах мець адзін-два спецыялісты па ахове паветранага басейна. У апарце Саўнаргаса павінны быць работнікі, якія б адказвалі за гэтую важную справу.

А чаму б не разгарнуць спартыўна-палітычныя прадпрыемствы рэспублікі за чысціню атмасферы паветра, прыкладна на такіх асновах, як за чысціню вадаёмаў? Беларускі савет прафесіянальных саюзаў, Саўнаргас БССР, Міністэрствы і ведамствы павінны неадкладна разгледзець і прыняць гэтыя пытанні. Канкрэтныя меры павінны быць аздараўленчыя і ачышчальныя, карціна становіцца зусім непрыгляднай.

Не змагаюцца за чысціню атмасферы паветра ў Гомелі, Оршы, Барысаве і іншых гарадах Беларусі.

Што ж трэба зрабіць для таго, каб паветра нашых гарадоў было чысцей?

Перш за ўсё забяспечыць няўхільнае выкананне Закону «Аб ахове прыроды ў Беларускай ССР», прынятага VI сесіяй Вярхоўнага Савета рэспублікі ў снежні мінулага года, у якім указваецца, што «ўтрыманне

чысціна для ачысці атмасферы нічога не зроблена.

— Пара зачыніць гэтую «наццілку», — справядліва заяўляюць жыхары рабочага пасёлка.

Не толькі на ўсходзе, а і ў цэнтры Мінска развіліся «наццілкі». На вуліцы Валадарскага, побач з Драматэчным тэатрам імя А. М. Горкага, штодзённа ў паветра ўзнімаецца чорная воблака дыму. Гэта куродымныя картаграфічная фабрыка (дырэктар В. Урусаў).

Засмечваюць паветра горада Мінска фабрыка імя Калініна, завод імя Місінкова, плавараўны і многія іншыя прадпрыемствы, якія ў свой час справядліва за гэта крытыкаваліся.

А якое становішча з санітарнай аховай атмасферы ў іншых гарадах рэспублікі? Не лепш, а, сам-там нават горш.

Узвешч, да прыкладу, Магілёў, у жылым квартале ля завода «Стромашына» вельмі моцна забруджана атмасфера паветра. На заводах шугунага валака, металургічным, пад'ёмна-транспартнага абсталявання, клеювым і іншым нямна ўстаноўкам ачышчэнне дыму і газу ад шкодных рэчываў.

Шмат дыму, гары і пошукаў выкідаецца ў атмасферу прадпрыемствамі горада Віцебска. Круглыя суткі дымяць каміны завода імя ХХІІ з'езда КПСС. Сцены, дамы і нават вокны бліжэйшых будынкаў набылі ўжо цёмна-карычневую колер. А калі дадаць, што атмасферу забруджвае тэтунавая фабрыка, алейна-экстрактны завод і нацэльныя іншыя прадпрыемствы і арганізацыі, карціна становіцца зусім непрыгляднай.

Не змагаюцца за чысціню атмасферы паветра ў Гомелі, Оршы, Барысаве і іншых гарадах Беларусі.

Што ж трэба зрабіць для таго, каб паветра нашых гарадоў было чысцей?

Перш за ўсё забяспечыць няўхільнае выкананне Закону «Аб ахове прыроды ў Беларускай ССР», прынятага VI сесіяй Вярхоўнага Савета рэспублікі ў снежні мінулага года, у якім указваецца, што «ўтрыманне

чысціна для ачысці атмасферы нічога не зроблена.

— Пара зачыніць гэтую «наццілку», — справядліва заяўляюць жыхары рабочага пасёлка.

Не толькі на ўсходзе, а і ў цэнтры Мінска развіліся «наццілкі». На вуліцы Валадарскага, побач з Драматэчным тэатрам імя А. М. Горкага, штодзённа ў паветра ўзнімаецца чорная воблака дыму. Гэта куродымныя картаграфічная фабрыка (дырэктар В. Урусаў).

Засмечваюць паветра горада Мінска фабрыка імя Калініна, завод імя Місінкова, плавараўны і многія іншыя прадпрыемствы, якія ў свой час справядліва за гэта крытыкаваліся.

А якое становішча з санітарнай аховай атмасферы ў іншых гарадах рэспублікі? Не лепш, а, сам-там нават горш.

Узвешч, да прыкладу, Магілёў, у жылым квартале ля завода «Стромашына» вельмі моцна забруджана атмасфера паветра. На заводах шугунага валака, металургічным, пад'ёмна-транспартнага абсталявання, клеювым і іншым нямна ўстаноўкам ачышчэнне дыму і газу ад шкодных рэчываў.

Шмат дыму, гары і пошукаў выкідаецца ў атмасферу прадпрыемствамі горада Віцебска. Круглыя суткі дымяць каміны завода імя ХХІІ з'езда КПСС. Сцены, дамы і нават вокны бліжэйшых будынкаў набылі ўжо цёмна-карычневую колер. А калі дадаць, што атмасферу забруджвае тэтунавая фабрыка, алейна-экстрактны завод і нацэльныя іншыя прадпрыемствы і арганізацыі, карціна становіцца зусім непрыгляднай.

Не змагаюцца за чысціню атмасферы паветра ў Гомелі, Оршы, Барысаве і іншых гарадах Беларусі.

Што ж трэба зрабіць для таго, каб паветра нашых гарадоў было чысцей?

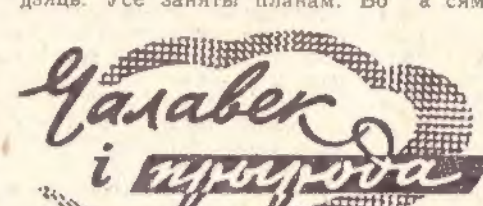
Перш за ўсё забяспечыць няўхільнае выкананне Закону «Аб ахове прыроды ў Беларускай ССР», прынятага VI сесіяй Вярхоўнага Савета рэспублікі ў снежні мінулага года, у якім указваецца, што «ўтрыманне

чысціна для ачысці атмасферы нічога не зроблена.

— Пара зачыніць гэтую «наццілку», — справядліва заяўляюць жыхары рабочага пасёлка.

Не толькі на ўсходзе, а і ў цэнтры Мінска развіліся «наццілкі». На вуліцы Валадарскага, побач з Драматэчным тэатрам імя А. М. Горкага, штодзённа ў паветра ўзнімаецца чорная воблака дыму. Гэта куродымныя картаграфічная фабрыка (дырэктар В. Урусаў).

Засмечваюць паветра горада Мінска фабрыка імя Калініна, завод імя Місінкова, плавараўны і многія іншыя прадпрыемствы, якія ў свой час справядліва за гэта крытыкаваліся.

за эры вытворчых заданняў нас ніхто не пахаваў, — пачуўся адказ.

Безумоўна, «хваліць» за невыкананне вытворчых заданняў не трэба. Але нельга быць такім бачным паказчыкам не бачных людзей. Толькі больш, што поспех плана, поспех вытворчых заданняў вырашаюць людзі і пра іх трэба штодзённа клапаціцца.

У жніўні мінулага года за забруджванне атмасферы і вадаснабжэння тав. Саўнаргасу наў аштрафаваны. Але, відаць, гэта не навучыла яго, бо інакш гэта не з'явілася б ўстаноўка на прадпрыемстве дыма- і газаўлоўнікаў.

Не лепшая справа з чысцінёй атмасферы паветра на заводзе жалезабетонных вырабаў і асфальтабетону. На ўчастку змешчальных устаноў, напрыклад, засмечанасць перавышае дапушчальныя нормы ў 500 разоў, а на адлегласці ў 200—250 метраў ад устаноў канцэнтрацыя пылу (па выніках лабараторных аналізаў) вышэйшая за дапушчальную норму ў 26 разоў, а сажы ў 60 разоў. Намечаныя тэрміны пераабсталявання змешчальных устаноў даўно мінулі, а прак-

Панарамы нашага жыцця... Іны раз прычынацца да іх прыгледзіцца і ўжо не заўважаеш, якія яны і не адарывае пошпору. Так, вы не памілілі і фоталагаві перабольшы: здымак гэты зроблен на набярэжнай Свіслачы ў Мінску. Толькі што прайшоў цыплі, летні дождж.

Фота В. БАРАНОЎСКАГА.

СПЫНІСЯ—ПЛЬНІНЮ АДГОНЦЬ НАЗАД

[Заканчэнне. Пачатак на 2-й стар.]

ны характар — якую практычную карысць можа даць, скажам, перадавы пошты.

Абмешчана вопытам, папярэдняя лепшая працягласць эдабыткі надзвычайна патрабуе і важка. Але для духоўнага росту моладзі гэтага надзвычайна мала. Многія юнакі і дзяўчаты выказваюць пажаданне паслухаць цыкл лекцый ад вышэйшым мастацтва і музыцы. Другія прапаноўваюць наладжваць дні адпачынку, стварыць своеасаблівыя маладзёжныя клубы, каб яны працавалі выключна на самаадукацыю, на ініцыятыву. Для іншых цікава ўдзяляцца ў дыскусіях, спрачацца на пытанні жыцця, аб новых кітэгах і фільмах. Усёго не пералічыш.

Сярод прапановаў моладзі няма такіх, якіх нельга было б здзейсніць. Усё можна зрабіць, калі сельская інтэлігенцыя вярне на свае плечы асноўны цяжар гэтай удзячнай работы.

НАСТАЎНІК вышэйшай дзяцей і ён не можа ставіцца да аб'яваў, да таго, кім уводзіць у жыццё яго выхаванцы — будучыя працавітыя, ішчэпныя людзі ці дармадэмы і абіомкі.

А наогул у жыцці напаткаеш рознае. Вучыўся ў Дамітравіч Гарбачук — сын мільскага папа. Хлопец здольны, але сям'я, у якой ён рос, разбіваўся яго душчу. Кожныма вядома, які цяжкі перавышчаванне чалавека, калі ў школе гаворыцца адно, а ў сям'і — аўсім іншае. У дзевятым класе, у якім вучыўся Георгій, адзін ён не быў камсамольцам. Бацька катэгарычна забараняў.

вучыцца ў Дамітравічнай школе. Ён пераехаў у Брэст і паступіў вучыцца ў вясцёрную школу. Былі ўсе падставы непакоіцца за яго лёс.

— Мы разумеем, чаму такіх крутых меры прыняў да сына по Гарбачук, — расказвае дырэктар школы Піль Ільіч Валу. — Відаць было, што юнак усім сэрцам прыцягвае да нашча жыцця, а бацьку было гэта не да спадабы.

Не прайшоў у школу Георгій, і ўсе з палёнкай удзыхнулі. Ніхто ципер не скажа, ніхто не аб'яваўцаць, што ў іх школе такіх налюдскіх вучань. Сам жа дырэктар сцвярджае, што ў новым асяроддзі, дзе Георгія ніхто не ведае, зерні новага, што запалі ў яго душу, могуць з'явіцца, засохнуць.

Што ж будзе далей з юнаком, па ім ішла ў яго пойдзе? Ці выйдзе з яго полкі, ці стане ён на шлях сумленнай працы? Нікога гэта ў школе ўжо не хвалюе.

Фармалізм, душэўная чэрствасць і аб'яваўцаць істражонныя ворагі сельскай інтэлігенцыі. Яны дрэнна ўплываюць на яго, адводзяць у бок ад мастацкай і літэратурнай дзейнасці, ад адукацыйнай і ініцыятывы. Для іншых цікава ўдзяляцца ў дыскусіях, спрачацца на пытанні жыцця, аб новых кітэгах і фільмах. Усёго не пералічыш.

скага Дома культуры Т. Аўрамава і якіх вынікаў.

— Ніколі не думала, што інтэлігенцыя чалавек, урач, можа паціць на такі нізкі ўзровень. Я ж верыла яму, — гаворыць Аўрамава.

А што можа быць страшней, як страціць веру ў чалавека. І ў сям'і А. Пашкевіч трымае сябе дастаткова, нахабна. Цяжка жыццё яго дзеці і юнцы, настаўніцы В. Ганчаровай.

Дырэктар Дамітравічнай школы П. Валу і настроены апытышчы. Лекцыяныя прапановы ў іх паказана добра. Працягваюць гэтыя гэтага года настаўнікі працягвалі насяляюцца, звыш 80 лекцый. Па колькасці, можа, гэта і няблага. А востра пра дзейнасць кожнага выступлення мала дае партыйная арганізацыя школы. Ёсць факты, калі вучні ходзяць у царкву. Ды што вучні? Нават дырэктар сямігоднага школы Ф. Бачкоўска на свае сямейныя святы запрашае неспомінуцца.

МЫ ПАВІННЫ дамагацца таго, каб у дзеі ў грамадскім жыцці калігас і саўгаса быў патрабаванне душы кожнага вясковскага інтэлігента.

Заўсёды трымаючы ў курсе падзей чалавека газета, часопіс, кніга. Дружка з кнігай — абавязковая адзнака інтэлігента. З болей даводзіцца сёння гаварыць аб тым,